

KUNST MET DE GROTE KLEUR

KONINGIN MÁXIMA DROEG HAAR TULPENTAS EN VOOR HAAR KLEURRIJKE SCHILDERIJEN STAAN ZE VAN SAINT-TROPEZ TOT MIAMI IN DE RIJ. HET WERK VAN DE NEDERLANDSE KUNSTENAAR CAROLINE DECHAMBY IS GELIEFD, MEDE DANKZIJ HAAR MARKANTE EN LEVENSLUSTIGE PERSOONLIJKHEID. 'EEN DAG MET CAROLINE OP PAD, DAAR MOET JE EEN WEEK VAN BIJKOMEN.'

Hè, verdorie, geen meloenen.’ **Caroline Dechamby** (61) staat in de supermarkt van het Zwitserse luxeoord Crans-Montana. Ze heeft drie kwartier om wat snacks in te slaan voor bij de champagne straks. Meloen met ham dacht ze aan, altijd goed. Dat dachten blijkbaar meer mensen, want het meloenenschap is leeg. Oké, tak-tak-tak, nu gaat het brein van Dechamby in de volgende versnelling. Ze heeft al verteld dat ze ‘een beetje hyperactief’ is, er een hekel aan heeft als mensen gapen en zó snel loopt dat iedereen die ooit een wandeling met haar maakte de volgende keer bedankt voor de eer. Dus ja, er is nog een supermarkt in het dorp. Misschien hebben ze daar nog meloenen. In een mum van tijd staat ze naast haar verhoogde witte Lexus, rijdt in één streep naar supermarkt 2, vliegt naar de fruitafdeling en bestelt intussen in charmant Frans anderhalf ons *jambon cru* bij de vleesafdeling. Tak-tak, in snelwandelt tempo richting kassa. Ze rekent af en steekt vervolgens in de ondergrondse parkeergarage al lopend het parkeerkaartje in en uit de betaalautomaat. Alles bij elkaar heeft het vier minuten geduurd. Terwijl ze het portier van haar auto openzwaait: ‘Mijn zus zou nu zeggen: gek mens! Maar ja, dit ben ik. Dóódvermoeiend. Een dag met Caroline op pad, daar moet je een week van bijkomen, hoor.’ De van oorsprong Nederlandse Dechamby is een wervelwind. Een energieke verschijning met een uitstraling en fit voorkomen die haar haast leeftijdloos maken. Al veertig jaar heeft ze met haar kleurrijke kunstwerken en accessoires klanten over de hele wereld: van **koningin Máxima** en de Belgische **koningin Mathilde** tot jachtbezitters in de haven van Saint-Tropez en de Quote 500-buurman die naast haar op de Zwitserse berg woont. Wie? Dat gaat ze niet zeggen, schudt ze het hoofd. Ze

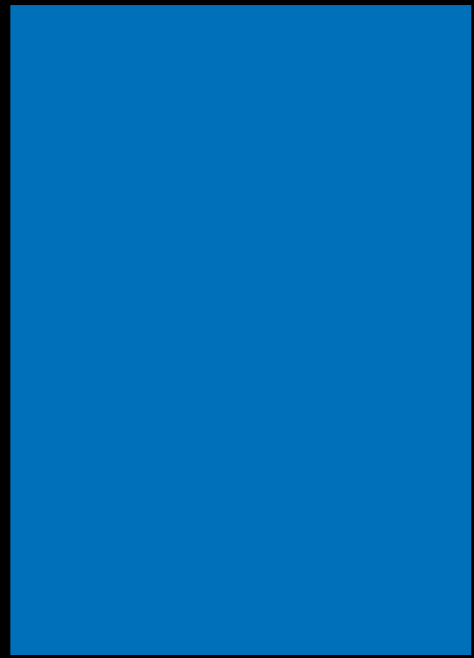

heeft haar mond al voorbijgepraat. Haar doeken waarop ze zichzelf schildert voor een schilderij van bijvoorbeeld Picasso, Miró of Lichtenstein doen in de VS zo 38.000 dollar per stuk. Tassen met haar zeefdrukken gaan voor 1300 euro als warme broodjes over de toonbank. Momenteel richt ze een 60 meter lang jacht in met vijftien van haar doeken en interieuritems – het hele pakket. Deze Amerikaanse klanten, een echtpaar, zijn fan van haar werk en zagen ‘floating Dechamby’ helemaal voor zich. ‘Wat een giller, hè? Een gíl-ler.’ Bij het grote Nederlandse publiek is Dechamby vrijwel onbekend. Maar nu ze zestigplus is, voelt ze zich klaar om haar verhaal te delen. Ze wil vertellen hoe het is gelukt om die vrijstaande villa met panorama-uitzicht te kopen op een van de mooiste plekken van de wereld, hoe ze royaal kan leven van haar kunst en waardoor ze zo veel succes heeft. Ondanks de tegenslagen die ze in haar leven te verduren kreeg en zonder enige financiële steun. ‘Dat is uithoudingsvermogen, met hele grote letters. Dapper zijn, focus hebben. Ik wil het gewoon. Geen sprake van dat ik in een takkewijk ga wonen. Ja, sorry, ik ben nogal recht voor z’n raap.’

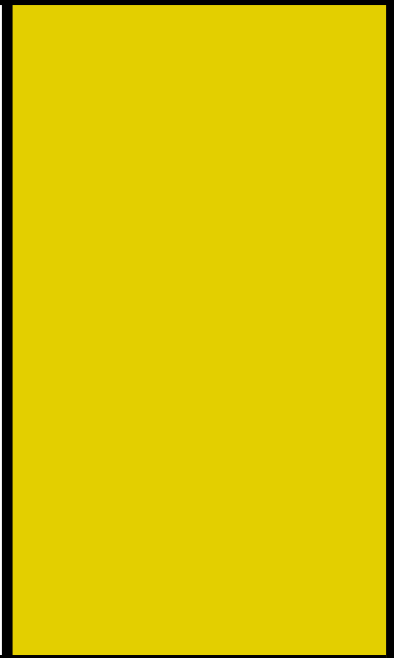
RECALCITRANT

Quote slaat haar waarschuwing in de wind en springt 24 uur op de Caroline Dechamby-trein. Te beginnen in Crans-Montana, in de bergen van Franstalig Zwitserland. Dechamby woont hier al meer dan dertig jaar en ontvangt in haar kleine maar stijlvolle galerie in het centrum. Ze draagt een strakke witte broek, een lila topje en witte sneakers met dikke zool en een strikje achterop. Het bezoek uit Nederland vindt ze spannend en leuk. Naarmate de uren vorderen, komen de Nederlandse woorden steeds makkelijker. ‘Ik spreek Frans met mijn kinderen, Engels met internationale klanten, maar Nederlands voelt als hè hè... Je moedertaal, da’s toch het fijnst.’

‘GEEN SPRAKE VAN DAT IK IN EEN TAKKEWIJK GA WONEN. JA, SORRY, IK BEN NOGAL RECHT VOOR Z’N RAAP’

Met een stap over de drempel van de galerie zien we meteen waar haar werk om bekendstaat: kleur en positieve energie. De muren hangen vol met wereldberoemde werken: de soepblikken van Andy Warhol, de pop-art-taferelen van Roy Lichtenstein, de primaire kleuren van Piet Mondriaan. Met één groot verschil: in al die schilderijen duikt Dechamby zelf op. Soms met alleen haar contouren, soms duidelijk herkenbaar als gestalte in het midden. Altijd op de rug gezien en altijd gekleed in haar salopette – een schilderstuinbroek – met niks eronder. Dat beeld, Dechamby in tuinbroek, is haar handelsmerk geworden. Het is terug te vinden in haar logo en te koop als sleutelhanger. Er komt binnenkort zelfs een metershoge bronzen variant te staan op een rotonde in Crans-Montana. ‘Twintig jaar geleden begon ik met die stijl. Mise-en-scène noem ik het in mijn collectie’, vertelt ze aan het kleine ronde tafeltje midden in haar galerie. ‘Daarvóór

‘IK DENK WELEENS: HOE ZOUDEN DIE SCHILDERS HET VINDEN DAT EEN NEDERLANDSE KUNSTENARES ERVOOR GAAT STAAN?’

schilderde ik ook al, maar dat was nog echt wat anders, in de stijl van het Amerikaans hyperrealisme. Ik schilderde appels, peren, tulpen of een glas water zó precies na dat het een foto zou kunnen zijn. Het was best succesvol en ik heb alles kunnen verkopen, maar om erbovenuit te springen moet je, eh, *provoquer*. Is dat provoceren in het Nederlands? Opvallen, irriteren zelfs. Iemand plakt een banaan tegen een muur waarvan mensen zeggen: “Moet je nou kijken, wat absurd!” Daar was ik naar op zoek.’ In die tijd stapte een kunstkenner binnen bij een expositie van Dechamby. ‘Die zei het lekker direct: “Leuk, die peren en appels, maar een groot schilder ga je er nooit mee worden.” Als een soort recalcitrant antwoord heb ik toen gedacht: weet je wat, dan ga ik er toch gewoon zelf vóór staan?’

HUMORISTISCH

En zo geschiedde. Over alle doeken die ze schildert plaatst ze een laag plexiglas met daarop haar eigen beeltenis. ‘Het staat voor: heb lef en ga dingen doen. Dát straalt die vrouw uit. Daarom verkoopt mijn werk ook zo goed in Amerika; die boodschap slaat daar heel erg aan.’ Hoewel ze dus kunstwerken naschildert, is dat volgens haar geen kopiëren. ‘Het zijn grote kunstenaars, dus ik heb veel respect voor hun werk. Ik geef mijn eigen draai eraan en schilder het kwalitatief goed na. Dat is niet zomaar een vlakje blauw verven, dat is nauwkeurig observeren, het licht en de schaduwen bestuderen, de kleur laagje voor laagje opbouwen. Ik denk weleens: hoe zouden die schilders het nou vinden dat een Nederlandse kunstenares in haar tuinbroek ervoor gaat staan? Ik denk dat ze het best wel humoristisch vinden.’

Schilderwerk is de basis, maar Dechamby doet meer. Ze maakt leren tassen en portemonnees met zeefdrukken van haar schilderijen. En in hoge, langwerpige vitrines zijn haar horloges te

zien. De bezel van het uurwerk legt ze in met diamantjes, de wijzerplaat beschildert ze met een microscoop en een eenharig penseeltje. ‘Al mijn werk heeft gemeen dat het kleurrijk en speels is. Dat moet wel je smaak zijn. Ik zeg altijd: 89 procent vindt het niks, 10 procent boeit het niet en 1 procent van de mensen vindt het geweldig. Perfect: 1 procent van alle mensen zijn nog steeds héél veel mensen.’ Behalve in Crans-Montana heeft ze ook een galerie in Saint-Tropez, waar ze regelmatig verblijft. Verder verkoopt ze haar werk via het agentschap voor moderne kunst dat haar zoon **Philippe Horowicz** runt in de VS. Hij heeft galeries in Miami, Atlanta, Chicago en New Buffalo en staat op grote *art fairs* met het werk van zijn moeder en andere kunstenaars. Een constante is dat ze altijd alles heeft verkocht wat ze maakte, van de serie met levensgrote autologo’s tot de poefen met kunstige prints. En dat ze alles zelf doet, zonder team, met alleen wat assistentes op freelancebasis. ‘In wezen ben ik een entrepreneur. Ik beschik over best wat zakelijk inzicht en heb met het merk Caroline Dechamby een plek weten te veroveren in de wereld van luxe en geld. Daar ben ik eigenlijk hartstikke trots op.’

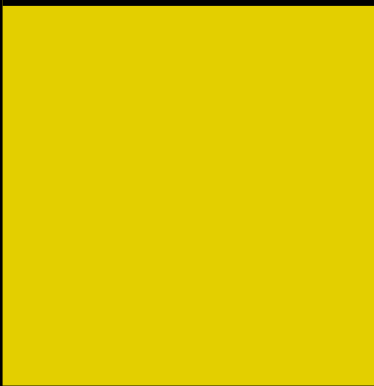
Tringelingeling. Een klant komt de galerie binnen. Een Spaanstalige vrouw in sportoutfit met een zwart petje

CAROLINE DECHAMBY (61)

**groeide op in Bilthoven. Op haar achttiende ver-
trok ze naar Zwitserland om Frans te leren; ze
maakte de opleiding niet af. In plaats daarvan
reisde ze twee jaar de wereld rond om model-
lenwerk te doen, met als standplaats Parijs.
Schilderen deed ze toen al. ‘Dat maakt me rustig,
ik kom ervan op adem.’ Op haar negentiende
organiseerde ze haar eerste expositie in
Chernex, Zwitserland, en verkocht daar meteen al
haar werk. Inmiddels is Caroline Dechamby een
brand met schilderijen als basis. Daarnaast maakt
ze tassen, horloges en interieuritems. Ze ver-
koopt vanuit twee gale-
ries: een in het Zwitserse
Crans-Montana en een in
Saint-Tropez, Frankrijk.
Bovendien hangt haar
werk in de vier moderne-
kunstgaleries van haar
zoon in de VS. Voor zake-
lijk succes moet je vol-
gens haar alles weten en
snappen. ‘Nooit zomaar
tekenen bij het kruisje bij
een advocaat of boek-
houder, maar doorvragen
tot je precies weet wat
er staat.’**

op, rechtstreeks van de golfbaan. Haar zoon zit hier op de gerenommeerde privékostschool Le Régent, dus komt moeders regelmatig vanuit Miami een weekendje in de Zwitserse berglucht vertoeven. Ze was al een paar keer langs de galerie gelopen en dacht telkens: oef, zo’n tas wil ik. Dechamby schiet in de houding: enthousiast, beleefd en geduldig. Ze laat de klant tassen passen, eentje van 1095 euro, een andere van 1400 euro, en showt voor de lange spiegel hoe ze aan de arm staan. De vrouw, met grote zwarte klapperwimpers, keurt ze in duidelijke taal. ‘No, die niet. Olala, deze is nice.’ Dechamby haalt de ene na de andere tas uit de mooie stoffen beschermhoezen. Uiteindelijk wordt de aankoop nog even uitgesteld. De bedoeling is dat manlief haar de tas cadeau doet, maar ze krijgt hem niet te pakken. Ze komt terug, beloofd! Al bellend loopt ze de deur uit. ‘Leuk mens, hè? Knap ook’, zegt Dechamby als ze gaat zitten. Ze kan moeiteloos met dit soort types omgaan,

al staat hun leven haaks op het hare. Een man bellen en toestemming vragen om een tas te kopen? Woeha, alleen het idéé al! Dechamby is de zelfstandigheid zelve. Toch schemert dat niet door in hoe ze haar klanten behandelt. En dat is geen spel, benadrukt ze. Ze heeft gewoon respect voor iedereen en blijft altijd beleefd. ‘In Zwitserland is het soms een beetje stijf en formeel, maar dat vind ik juist fijn. In Nederland is het allemaal wel héél vlot. Hier vousvoveer ik iedereen – zo zeg je dat toch? Dat klassieke gaat me goed af en het is geweldig voor mijn business.’

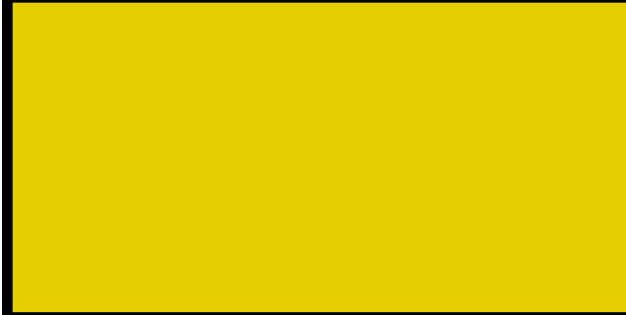
MODELLENWERK

Dechamby woont al sinds haar achttiende niet meer in Nederland, vertelt ze een paar uur later. De meloenenrace is dan net achter de rug en na een vlotte autorit schenkt ze thuis de champagne in op haar terras met panoramisch berguitzicht. Zó mooi dat het haast lijkt alsof iemand een fotodoek naar beneden heeft getrokken. Haar wieg stond in Bilthoven, waar

ze opgroeide met een oudere broer en zus, een vader die architect was en een moeder die miniatuurtjes schilderde. School was niet aan haar besteed. Ze was liever artistiek of sportief bezig en werd op haar veertiende gescout als model. ‘Ik had een lijf dat het goed deed bij badpakken, bikini’s, dat gedoe. Daar kon ik al aardig mijn kostje mee verdienen. Na de middelbare school had ik wel zin om daar fulltime mee verder te gaan, in Londen of Parijs, maar dat zag mijn vader dus niet zitten. *No discussion about it.* Ik kon het modellenwerk als bijbaan doen en daarnaast Frans gaan leren in Zwitserland, als ik zo nodig naar het buitenland wilde. Nou, dat leek me ook wel een leuk avontuur.’ Uit die tijd stamt haar artiestennaam. Voor haar taalopleiding belandde toen nog Caroline Rijkse in het plaatsje Chamby, waar haar ouders een appartementje hadden. Daar reed ze rond in haar Porsche 914 cabrio, helemaal zelf betaald van haar modellensalaris. Ze was nogal een verschijning met die auto en haar lange haren wapperend in de wind. Mensen stootten elkaar aan en zeiden: ‘Ah, daar heb je madame de Chamby.’ Het klonk zó goed dat ze zich als kunstenaar zo ging noemen, tot op de dag van vandaag. Het was in diezelfde tijd dat ze de vader van haar kinderen ontmoette bij het skiën. Een Zwitser. Ze kregen een dochter, **Cléa**, en zoon Philippe en woonden in een appartementje net boven Montreux. Totdat hun dochter

**‘IN ZWITSERLAND
IS HET SOMS EEN
BEETJE STIJF EN
FORMEEL, MAAR
DAT VIND IK
JUIST FIJN. IN
NEDERLAND IS HET
WEL HÉÉL VLOT’**

ernstig ziek werd na een poliovaccinatie. Ze bleek al een griepje onder de leden te hebben en die combinatie zorgde voor een locked-insyndroom: vanbuiten lijk je in coma, vanbinnen maak je alles mee. Ze was zeven jaar en moest alles opnieuw leren: praten, lopen. Ook had ze lang een rolstoel. ‘Mijn ex-man kon dat niet aan. In het ziekenhuis ging hij haast van zijn stokje en moesten ze h m helpen in plaats van onze dochter. Toen is hij weggegaan. Ik was ook niet de enige vrouw in zijn leven, begreep ik achteraf. Hij heeft niet meer naar ons omgekeken en nooit meer iets betaald. Daar ben ik z  kwaad om geweest. Of nou ja, vooral verdrietig en teleurgesteld. Hoe kun je dat nou doen?’

Dechamby besloot rigoreus schoon schip te maken en naar de gezonde berglucht van Crans-Montana te verhuizen. Naar dit huis, waar we nu op het royale terras zitten. Eigenlijk kon ze het niet betalen – veel te duur – maar ze wilde het. Een vermogende vriend was bereid een lening te verstrekken en ze ging keihard werken om maandelijks 5500 Zwitserse frank (nu 5900 euro) af te lossen. Ze schilderde haast maniakaal en zat jarenlang op tuinmeubilair in haar woonkamer. Stukje bij beetje kwam het goed. De kinderen zijn nu dertigers en haar dochter is onder de artiestennaam Clea Heart succesvol als hardstyle-dj in Dubai. ‘Ze sliep altijd slecht, maar heeft van de nacht haar werk gemaakt. Een giller.’ Er kwam ook een kleinzoon, die nu 12 jaar is.

Dechamby heeft geen relatie. Wie weet ooit nog, maar nu? Nee, ze moet er niet aan denken. ‘Ik kom nu al tijd tekort.’ Wel zit haar ex met Kerst weer bij haar aan tafel. ‘Dat is het voordeel van mijn leeftijd: *cut the crap* en weg met wrok en negatieve energie. Iedereen is welkom. Ja hoor, als hij een nieuwe vriendin heeft, mag die ook

gewoon aanschuiven.’ Tijd voor wat sturing. ‘Je maakt er geen dramaverhaal van, h ? Want ja, het was zwaar. O, echt ellendig, dat kun je je nauwelijks indenken. Maar nu is het ook mijn verhaal geworden. Mensen horen van mijn tegenslagen, zien dat terug in mijn schilderijen en willen daar een stukje van hebben. Een bepaalde energie die aantrekt. Dat heb ik al mijn hele leven.’

WEGWEESSERVET

De volgende dag, stipt om 8.15 uur, staat de Lexus weer op de stoep. Volgens Dechamby houdt ze haar hyperactieve leven alleen vol door zich strak aan haar zelfopgelegde ritme te houden. Om 7.30 uur uit bed, flink sporten – ‘s zomers wandelen, ‘s winters skiën – werken in het atelier, staand lunchen. Tak-tak. Na de werkdag kookt ze zelf, iets zonder gluten en zonder melkproducten, maar wel altijd met een glaasje wijn erbij. En dan op tijd naar bed. ‘Ik heb servetjes laten maken waarop staat: I’m so happy you’re here, please can you leave at 9.45?

‘DAT IS HET VOORDEEL VAN MIJN LEEFTIJD: *CUT THE CRAP* EN WEG MET WROK EN NEGATIEVE ENERGIE’

Haha, ik wil gewoon om tien uur op bed liggen. Kom op zeg, ik kan niet denken als ik moe ben.’ Vandaag gaat de wandeltocht over een *bisse*, een smalle rand die in 19 kilometer een rondje om de berg maakt. Een regulier ochtendwandelingetje voor haar. ‘Ik ga altijd alleen, loop stevig door en raak in een soort meditatieve toestand. Dat is voor mij ongelooflijk rustgevend. In de natuur heb ik altijd het idee dat mijn ouders er zijn. Ze zijn kort na elkaar overleden in 2012. Geen drama, hoor, dat hoort bij het leven, al mis ik ze verschrikkelijk. Dan praat ik even met ze bij, leg beslissingen voor. Een moment zijn ze hier dan heel dichtbij.’

Bezweet en wel stapt Dechamby na de wandeling in de auto. Thuis een snelle *changement* van outfit en daarna een halfuurtje met de Lexus de berg af naar haar atelier in Sion. Ze heeft haar werkplaats in een loods boven een bouwmarkt. Aan de buitenkant niet erg glamoreus, maar binnen is het weer helemaal in de luxe Dechamby-stijl. Een grote, lichte ruimte van 450 vierkante meter met stalen plafondbalken, alles keurig uitgelicht met museumspots. Haar werken spatten van de witte muren, de tassen staan als in een haute-couturezaak in een lange rij opgesteld, in de hoek een metershoog wit kunststof paard met Mondriaan-patroon. We drinken een koffietje aan de grote lunchtafel in het atelier. De 24 uur met Caroline Dechamby zitten er bijna op. ‘D   dvermoeiend’, giert ze. En nogmaals: ‘Dat wordt een hele week bijkomen.’ Opeens zelfbewust: ‘Ik ben heel eerlijk geweest. Misschien

heb ik dingen verteld die alleen mijn broer en zus weten. Maar het is zo interessant om terug te kijken en te zien hoe het allemaal gelopen is. In deze fase van mijn leven vind ik dat leuk om te vertellen, te delen. Mensen hebben vaak foute aannames. Die denken: o, dat is haar vast allemaal aan komen waaien, dat is vast vanzelf zo gegaan. Helem  l niet, man, absoluut niet! Deze cover bijvoorbeeld.’ Ze pakt de editie van een Zwitsers horlogemagazine waar ze groot op staat. Tijd voor nog één anekdote. ‘Hoe kom je op zo’n cover? Nou, je moet eropaf. Die eigenaar, dat is echt zo’n playboy met sportwagens en alles. Die heb ik op een dag gewoon opgebeld. Zijn secretaresse vroeg waarvoor het was. “Dat is *private*”, zei ik. Nou, binnen drie tellen had ik hem aan de lijn.’ De beste man had nog nooit van haar gehoord. ““Ken je me niet?”, zei ik. “O, maar ik ben reuze interessant. Hier, ik stuur nu een fotootje.” En dan moet je natuurlijk niet een duffe foto sturen, met wallen onder je ogen en gele tanden. Nee, ik stuurde die.’ Ze wijst naar een professionele foto gemaakt door de Franse modefotograaf **Jean-Daniel Lorieux**, die groot aan de muur hangt. Dechamby bij het zwembad, handen onder het gezicht, knappe blik, horloge om de pols. ‘Toen had ik hem! De volgende dag ben ik naar Genève gereden voor een kop koffie en had ik die cover te pakken. Kost normaal 60.000 euro, h .’

Klinkt er bij zo’n actie nou nooit een stemmetje in haar hoofd dat zegt: zitten ze wel op mij te wachten? ‘Och!’, zegt ze met haar dictie vol uitroeptekens. ‘Het zal me werkelijk w rst wezen! T  rl  k zit niemand op je te wachten, maar misschien ook wel. Je moet lef hebben. Hup, eropaf. Als je op je luie reet blijft zitten, gaat het leven aan je neus voorbij.’

